

Kola institucije zadužime aškalo irisaribe? Sar irisaribe ki diskriminacija?

Andi Srbija isi duj osnovna krisutna mehanizmija aškali diskriminacija. Adava i postupko ko Povereniko aškali ravnopravnost, ko so čerol bući prekalo Zakon o zabrani diskriminacije hem sudsko zaštita tari diskriminacija. Kova mehanizmo leja, zavisinol taro: kova i obliko tari diskriminacija, save posledice ačhavde, da li čerdo krivično delo... Aškali diskriminacija zadužime hem avre institucije sar Inspektorato aškalo bući, kana i u pitanju bući, ando sikavne isi avre propisija...

Povereniko, sar glavno institucija aškali diskriminacija, na čerol samo bući ko konkretna slučajevija, već isi hem po but ovlašćenja kola čeren te na desinol pe i diskriminacija, hem te vazdol ravnopravnost. Važno i aškalo đizutne te džanen kaj ki akaja institucija šaj dobinen informacije sar i so te čeren ako manden te ostvarinen nesavo pravo, ili te čeren postupko aškali zaštita.

Zaštita ko Povereniko i biparengo aškalo okola so podena pritužbe, na roden avre lilija, i na žarol pe but (najbut 90 dive). Postupko počninol kana nekoj koj mislinol da ulo le diskriminacija- podnel i pritužba e dokazijenca. Pritužba šaj te čerol hem aver manuš ili organizacija koja čerol bući aškali diskriminacija, ali samo ako isila saglasnost taro akava so ulo diskriminirime. Adaja organizacija šaj podnel i pritužba aškalo pobut manuša kola ule diskriminirime bizo saglasnost, ako ule diskriminirime sarore zbog lengoro lično svojstvo. Kana dićol i pritužba, o Povereniko anol po mišljenje da li alo džik maribe krisako hem adžukhar anol pe preporuke sar te otkloninen pe posledice aškali diskriminacija. Ako adava manuš na čerol sar vačerđa o Povereniko, ov dol lese opomena, a ako pak na čerol ništa, o Povereniko obaveštavinol sa o manuša taro akava slučaj. Dži akana, sarore čerde sar Povereniko vačerđa, so čerol akava postupko efikasno. Povereniko šaj te čerol hem prekršajno postupko, hem parnica, kana isi uslovija aškalo adava.

Kola i mere te isi pohari diskriminacija ko Rroma?

Isi but mere, ali kana vačera aškalo Povereniko, pored so čerel postupko ki pritužba, čera podršku prekali sikavipe, razna obuke, istraživanja... Čera but preventivna mere kola i usmerime ki sikavipe aškalo akala so radinen ki policija, centrija aškalo socijalni rad, službe aškali bući, kris, inspektoratija... Šukar čera bući hem nevladina organizacijaja kola čeren bući aškalo Rroma.

O Rroma but trpinena diskriminacija, najbut gadže isi len stereotipija hem predrasude lende. Najbaro brojo taro pritužbe so leljam na osnovu nacionalna priperipe i aškali diskriminacija ko Rroma hem Rromnjen, a ko istraživanje "Odnos taro đizutne ki diskriminacija", kova čerđam prošlo berš, najbut vačerde kaj mislinena da o Rroma najbut diskriminirime. Slično adžukhar ulo hem ko istraživanje tari 2019.berš, ali isi porast ki diskriminacija aškalo seksualno priperipe (ko LGBT manuša), hem diskriminacija na osnovu barvalipe hem ko političko članstvo.

Diskriminacija ko Roma na prijavinol pe uvek, sose ona prihvatinen po položajo, ili nanaj len dovoljno informacija, ili daran hem nanaj len poverenje ki institucije. Adalčese od 2022.počnindam te džam andi mahale, hem ona počninde pobut te prijavinen.

Važno i te vačerav kaj tari diskriminacija na trubul te tajinol pe, sose adžukhar nanaj te rišina ništa, samo ka ovel po lošno. Adalčese treba te očinen amen sarore so mislinena kaj ule diskriminirime. Sigurno ka isi amen bari bući, ali ka ovel po šukar ako sarore čera bući ko akava problem. Dikhaja napretko, naročito ko afirmativne mere aškalo sikavipe hem bući, kola i čerde te na oven nejednaka.

Kate isi najbut diskriminacija?

Prošlo berš, najbut pritužbe lejlam taro Rroma kola ule diskriminirime andi institucije, sikavipe hem bući. Akana isi amen but pritužbe kola odnosinen pe ki diskriminacija ko društvene mreže- prekalo čingarja hem govor mržnje. Kana vačera taro sikavipe, adavkha i segregacija ili nanaj len podrška... Treba te čera inkluzivno sikavipe, sose dol e čhavenđe prilika zajedno te sikaven, a kasnije šaj i po šukar te araćen pi bući.

Primero tari diskriminacija hem sar tumen irisariljen?

Detaljno šaj te dićen ko amare izveštaja, a akana šaj vačerav jek primero so ulo amen aškalo mediji. Adavkha ulji pritužba aškalo diveno lil hem autori, kova ko teksto vačerđa kaj i adeti te Rroma živinen ando karton mahale, kaj manden te živinen okorga, da o Rroma maren pe vatrogascijencar sose ona korkore čerde i jag taro gume, hem da "o Roma prosinen pise, phuden lepkoja hem sunđen heroino, sose adavkha i adeti". Povereniko dikhija o teksto, hem džandža aškalo sloboda izražavanja, ali ograničenje ki akika sloboda i da bi zaštitinena prava averenđe, hem vačerđa kaj adžukhar uvredinde o Rroma. Adavkha i ujedno šukar primeri kaj čerde sar o Povereniko vačerđa lenđe- o rimome alava i kosle, a ko adavkha than objavinde izvinjenje. Adavkha primeri araćol pe hem ko aver, dopherdo izdanje taro Priručniko aškalo novinarija "Diskriminacija hem ravnopravnost" (<https://ravnopravnost.gov.rs/prirucnik-za-novinare-i-novinarke-borba-za-ravnopravnost/>), kova o Povereniko objavinda ki saradnja Misijoa OEBS andi Srbija, baš zbog o svest taro medijskako izveštavanje tari diskriminacija hem ravnopravnost.